

Alueiden valintaperusteet

EMKR: n perustamisasetuksen (18 artiklan g alakohdan) mukaan toimintaohjelmaan on sisällyttävä luettelo "kalastus- ja vesiviljelyalueiden valitsemiseen sovellettavista perusteista" (toimintaohjelmamallin 5.1.2 kohta). Tämän vaatimuksen tarkoituksena on selventää, mihin unionin painopisteessä 4 pääasiallisesti keskitytään. Hallintoviranomaisen on siis osoitettava toimintaohjelmassa, millä alueilla CLLD-toimintaa on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa ja miksi.

Tämän kysymysohjeen tarkoituksena on auttaa hallintoviranomaista määrittelemään toiminnan painopiste ja esittämään se toimintaohjelmassa. Osiossa vastataan seuraaviin kysymyksiin:

- 1. Millainen selvitys toimintaohjelmassa on esitettävä kalastus- ja vesiviljelyalueiden valintaperusteista?**
- 2. Millaisia perusteita voidaan käyttää?**
- 3. Miksi toimintaohjelmassa ei voi esittää tarkkaa alueluettelo?**
- 4. Voidaanko tukea myöntää suuriin (yli 150 000 asukkaan) satamakaupunkeihin?**
- 5. Miten alueelliset erot voidaan ottaa huomioon luettelossa?**
- 6. Mitkä seikat on pidettävä mielessä kalastusalueiden nimeämisperusteita määriteltäessä?**

1. Millainen selvitys toimintaohjelmassa on esitettävä kalastus- ja vesiviljelyalueiden valintaperusteista?

EMKR: n perustamisasetuksessa (3 artiklan 2 kohdan 5 alakohdassa) tarkoitetaan kalastus- ja vesiviljelyalueella "meren, joen tai järven, myös lammikoiden ja jokialueen, rannalla olevaa aluetta, jolla maantieteellisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti katsottuna toiminnallisesti yhtenäinen kalastus tai vesiviljely on merkittävä työllistäjä ja joka on jäsenvaltion sellaiseksi nimeämä".

Hallintoviranomainen voi periaatteessa nimetä kaikki kalastus- ja vesiviljelyalueet tukikelpoisiksi CLLD-toimintaan, mutta EMKR-rahoitus kannattaa yleensä keskittää alueille, joiden kalastusyhteisöt voisivat hyötyä eniten kehittämistoiminnasta, kun otetaan huomioon niiden haasteet ja kasvumahdollisuudet sekä työpaikkojen luominen. Hallintoviranomaisen on täsmennettävä toimintaohjelmassa, millaisia perusteita se aikoo valintaa tehdessään noudattaa. Toimintaohjelmassa ei ole tarkoitus esittää alueluettelo, koska alueiden tarkkojen rajojen määrittely on jätettävä paikallistasolle (ks. vastaus kysymykseen 3). Toimintaohjelmassa on kerrottava, mitä tekijöitä aiotaan ottaa huomioon päätettäessä, voidaanko tietyille alueelle myöntää tukea CLLD-toiminnan nojalla.

2. Millaisia valintaperusteita voidaan käyttää?

Alueiden valinnassa voidaan käyttää muun muassa seuraavia perusteita:

- › perusteet, jotka kuvaavat kalastus- ja vesiviljelyalan laajuutta ja merkitystä (työllisyys, alusten tai lammikoiden lukumäärä ja koko, kalastuksen luonne ja tyyppi, saaliiden purkupaikkojen tai tuotannon suuruus, arvo jne.);
- › perusteet, jotka kuvaavat alueen ominaispiirteitä: rannikko-, suisto-, joki- tai järviolueet, suojelualueet, suurin ja pienin väestömäärä, väestötiheys, väestön väheneminen, syrjäiset alueet;
- › perusteet, jotka liittyvät tuettavan alueen yhtenäisyyteen – järvien erottamat alueet tai rannikolla hajallaan sijaitsevat alueet, suurten satamakaupunkien ja asuinalueiden kattavuus (ks. vastaus kysymykseen 4).

Hallintoviranomaisen on perusteita laatiessaan käytettävä (toimintaohjelmamallin 2.2 kohdassa vaadittujen) asiayhteys- eli konteksti-indikaattoreiden yhteydessä esitetyjä tietoja.

Esimerkki: Yhdistyneessä kuningaskunnassa on käytetty (vuosina 2007–2013) muun muassa seuraavia alueiden valintaperusteita:

- › alhainen väestötiheys
- › kalastus taantuva elinkeino
- › pienet kalastajayhteisöt
- › ainakin yksi toiminnassa oleva kalastussatama (Englannissa).

3. Miksi toimintaohjelmassa ei voi esittää tarkkaa alueluettelo?

Komissio on antanut täytäntöönpanoasetusta 771/2014 täydentävät ohjeet meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelmamallista. Ohjeissa tähdennetään, ettei hallintoviranomaisen pidä esittää toimintaohjelmassaan ennalta lukkoon lyötyä alueluettelo. Valintaperusteiden luettelo on käytettävä tukikelpoisten aluetyyppien määrittämisessä mutta ei itse alueiden määrittämisessä.

Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen on jo määritelmänsä perusteella ruohonjuuritasolta lähtevä prosessi, jonka onnistuminen riippuu siitä, kykenevätkö paikalliset toimijat muodostamaan tehokkaita yhteistyöryhmiä, joilla on yhteiset päämäärät. Tämä edellyttää paikallistasolla käytäviä neuvotteluja, joilla varmistetaan, että seudun eri puolilta tulevat keskeiset organisaatiot ja sidosryhmät ovat todella sitoutuneita toimintaan. Alueen tarkat rajat määritellään neuvottelujen tuloksena. Tukikelpoisten alueiden nimeämisperusteilla ei pidä yrittää rajata aluetta etukäteen eikä tarjota keinotekoisia ratkaisuja, jotka eivät ehkä toimi paikan päällä.

4. Voidaanko tukea myöntää suuriin (yli 150 000 asukkaan) satamakaupunkiin?

Joidenkin maiden suurissa satamakaupungeissa on eniten kalastusalan työpaikkoja tai työttömyyttä. Jos CLLD on hallintoviranomaisen mielestä tehokas keino ratkoa tällaisten alueiden ongelmia, myös suuret satamat voidaan katsoa tukikelpoisiksi. Tähän poikkeukseen on kuitenkin saatava komission suostumus kumppanuussopimuksessa, ja se on perusteltava toimintaohjelmassa. Hallintoviranomaisen on selvitettävä toimintaohjelmassa myös, miten estetään varojen hajautuminen, jos tällaiset suuret alueet katsotaan tukikelpoisiksi.

5. Miten alueelliset erot voidaan ottaa huomioon, kun toimintaohjelmaan laaditaan kalastusalueiden määrittämisperusteita?

Kalastukseen ja kalastusalueisiin liittyvät haasteet voivat vaihdella huomattavasti yhden maan sisällä. Siksi alueellisesti eriytyneen maan alueet voivat päättää käyttää kukin eri perusteita. Tämä on periaatteessa mahdollista, kunhan menettelytapa perustellaan toimintaohjelmassa eikä perusteluosa ole yli 7 000 merkin pituinen. Yhtenä vaihtoehtona on esittää (toimintaohjelman liitteessä) taulukko, josta käyvät ilmi yleiset perusteet ja mahdolliset aluekohtaiset perusteet.

6. Mitkä seikat on pidettävä mielessä kalastusalueiden nimeämisperusteita määriteltäessä?

Tukikelpoisten kalastusalueiden nimeämisperusteita laatiessaan hallintoviranomaisen on pidettävä mielessä seuraavat seikat:

- › Mihin CLLD-toiminnalla pyritään ja ketä yritetään tukea? Ovatko kalastusyhteisöt esimerkiksi toiminnan pääasiallisena kohteena vai ainoastaan tärkeä osa laajempaa rannikkoalueiden kehittämistoimintaa? Halutaanko tukea myöntää kaikille kalastusyhteisöille vai ainoastaan niille, jotka ovat suurimmissa vaikeuksissa?
- › Paljonko unionin painopisteen 4 mukaiseen toimintaan on saatu varoja ja kuinka monelle FLAG-ryhmälle rahoitusta voidaan myöntää? Jos tietyllä maalla on vain vähän varoja mutta monia potentiaalisia alueita, sen kannattaa ehkä laatia alueiden valintaperusteet tarkemmiksi.
- › Miten valintaperusteet vaikuttavat kalastusyhteisön tai FLAG-ryhmän toiminnan eri osiin? Esimerkiksi alusten lukumäärään nojautuvat perusteet voivat suosia pienimuotoista kalastusta ja saaliiden purkupaikkoihin nojautuvat perusteet laajamittaisempaa kalastusta. Väestön enimmäismäärään nojautuvat perusteet voivat puolestaan sulkea tuen ulkopuolelle kalastajia eniten työllistävät suuret satamakaupungit tai kalataloustuotteiden keskeiset markkinat.

Toimittaja: Euroopan komissio, Meri- ja kalastusasioiden pääosasto, pääjohtaja.

Vastuuvapauslauseke: Vaikka meri- ja kalastusasioiden pääosasto vastaakin asiakirjan koko tuotannosta, se ei ole vastuussa asiakirjan sisällöstä eikä takaa tietojen oikeellisuutta.